

Nr 90

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse om ändring i livsmedelsstadgan (1951: 824); given Stockholms slott den 20 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogat förslag till ändring i livsmedelsstadgan (1951: 824).

Enligt Vårt nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs riksdagens yttrande över förslag att i livsmedelsstadgan fastställa en högsta tillåten vattenhalt i vissa s. k. oblandade charkuterivaror, bl. a. saltad skinka.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1970.

Förslag

till

Kungörelse

om ändring i livsmedelsstadgan (1951:824)

Härigenom förordnas i fråga om livsmedelsstadgan (1951: 824)¹
dels att i 5 §, 13 § 3 mom., 86 § 1 mom., 100 § 2 mom. och 106 § ordet
 »medicinalstyrelsen» skall bytas ut mot »socialstyrelsen»,
dels att 66 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

66 §.

2 mom.² Vattenhalten i ————— färdiga varan.

Blodpudding 50

Sylta 80

Vattenhalten i följande varor får
 ej överstiga nedan angivet antal
 gram per 100 gram ask- och fettfri
 substans av varan.

Rökt saltat nötkött 76

Rökt saltat hästkött 76

Rökt saltat renkött 76

Kokt saltat nötkött 76

Kokt saltad skinka 76

Kassler 78

Rökt skinka 78

Kokt saltad tunga 78

Saltad skinka 81

Köttfärs skall ————— annat ämne.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1970.

¹ Senaste lydelse av

5 § 1955:258.

86 § 1 mom. 1955:258

100 § 2 mom. 1960:85

106 § 1964:676

²Senaste lydelse 1955:258.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 20 mars 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i livsmedelsstadgan* och anför.

Kooperativa förbundet, Köttbranschens riksförbund och Sveriges slakteriförbund har gjort framställning om begränsning av vattenhalten i vissa s. k. oblandade charkuterivaror.

Framställningen har remissbehandlats. Yttranden har avgetts av statens institut för folkhälsan, veterinärstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, statens institut för konsumentfrågor, statens veterinärmedicinska anstalt och livsmedelsstadgekommittén.

Gällande bestämmelser

I livsmedelsstadgan (1951:824) (ändrad senast 1964:676) finns bestämmelser om hur livsmedel skall vara beskaffade för att få saluföras i riket. Föreskrifter finns bl. a. om högsta tillåtna vattenhalt i vissa charkuterivaror. Vattenhalten, uttryckt i antal gram per 100 gram av den färdiga varan får inte överstiga 50 för blodpudding och icke konserverad leverpastej, 55 för konserverad leverpastej, 65 för pölsa och 80 för sylta (66 § 2 mom.). Den som förestår yrkesmässig tillverkning av varorna skall se till att bestämmelserna iakttas vid tillverkningen (66 § 3 mom.). Om han uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter detta och företaget saluför vara vars sammansättning strider mot bestämmelserna kan föreståndaren dömas till böter (108 § 1 mom.). Sådana förseelser får åtalas endast om statens jordbruksnämnd medger det (108 § 3 mom.).

För s. k. oblandade köttvaror finns inga bestämmelser om högsta tillåtna vattenhalt.

Socialstyrelsen och veterinärstyrelsen utövar högsta tillsynen över efterlevnaden av livsmedelsstadgan (livsmedelskontrollen). Uppgifterna för-

delas mellan de båda ämbetsverken enligt föreskrifter i deras instruktioner. Statens jordbruksnämnd har den centrala tillsynen över efterlevnaden av stadgans bestämmelser om sammansättningen av charkuterivaror (86 § 1 mom.).

Statens institut för folkhälsan är centralt undersökningsorgan för livsmedelskontrollen (86 § 2 mom.).

Föreliggande framställning

I framställningen framhålls att köttvarubranschen under 1960-talet uppmärksammat att vatteninnehållet i vissa s. k. oblandade köttprodukter kunnat ökas på grund av en alltmer utvecklad processteknisk utrustning och genom att ämnen med hög vattenbindande förmåga tillsatts. Vatteninnehållet i produkterna kan ökas till en nivå som inte förbättrar varans kvalitet.

De tre organisationerna anser att de nya metoderna kan användas på ett oredligt sätt gentemot konsumenter och näringsidkare. Riskerna härför bör undanröjas. Intresset att otillbörligt använda tillsatsämnen med vattenbindande verkan undanröjs i betydande utsträckning om en högsta tillåten vattenhalt fastställs även för ifrågavarande varor. Samtidigt skyddas konsumenten mot oredlighet och förutsättning skapas för sundare konkurrens. Organisationerna föreslår att högsta tillåtna vattenhalt fastställs till 78 % i rökt saltat hästkött, rökt saltat nötkött, rökt saltat renkött, kokt saltat nötkött, kokt saltad tunga, kokt saltad skinka, rökt skinka och rökt saltad fläskkotlett (kassler) och till 81 % i saltad skinka.

Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser anser att vattenhalten i s. k. oblandade köttvaror bör maximeras. *Kommerskollegium* anser dock att frågan inte är så brådskande att den bör brytas ut ur den översyn av livsmedelslagstiftningen, som pågår, och behandlas med förtur.

Livsmedelsstadgekommittén anför att den i huvudsak kan bekräfta de tendenser till höjning av vatteninnehållet i köttprodukter, som motiverat framställningen. Kommittén avser att i ett förslag till tillämpningskungörelse till ny livsmedelsstadga ange vissa procenttal för högsta tillåtna vattenhalt i nämnda köttvaror. Kommittén har ännu inte tagit ställning till vilka procenttal som bör föreslås. Kommittén anser dock att det är motiverat att vissa högsta tillåtna vattenhalter fastställs redan nu. De bör gälla till dess kommitténs planerade förslag prövats av statsmakterna.

Veterinärstyrelsen ställer sig tveksam till en generell övre vattenhaltsgräns av 78 % som i framställningen föreslagits för vissa varor. Denna gräns överstiger betydligt den genomsnittligt funna vattenhalten i vissa av varutyperna. En gräns på 78 % skulle kunna medföra ökad tillförsel av vatten till dessa varor. Det skulle i viss utsträckning motverka det syfte

man vill uppnå. Styrelsen anser därför att en lägre vattenhaltsgräns på 75—76 % bör fastställas för vissa produkter i första hand rökt saltat hästkött, rökt saltat nötkött och kokt saltat nötkött. Liknande synpunkter anför *veterinärmedicinska anstalten* och *statens institut för konsumentfrågor*.

Departementschefen

I livsmedelsstadgan finns bestämmelser som anger högsta tillåtna vattenhalt i vissa charkuterivaror som tillverkas av olika ingredienser. Motsvarande bestämmelser finns inte för s. k. oblandade köttvaror. Vid beredningen av dessa tillförs ofta salt. Detta sker numera nästan alltid genom att saltlake injiceras i varan. De moderna injektionsmetoderna har gjort det möjligt att tillsätta mer vätska till varorna även i kombination med vattenbindande substanser än som var möjligt förut. Vattenhalten i nämnda varor anses också ha ökat under senare tid. Detta försämrar varans kvalitet och är till nackdel för konsumenterna. I likhet med de tre branschorganisationerna anser jag att det är angeläget att vattenhalten regleras även för dessa varor. Detta överensstämmer också med den ståndpunkt som intagits av livsmedelsstadgekommittén i dess nyligen avlämnade betänkande (SOU 1970: 6) med förslag till ny livsmedelsstadga m. m. Kommitténs betänkande blir föremål för en omfattande remissbehandling innan ställning kan tas till kommitténs förslag. Någon proposition på grundval av betänkandet är inte att vänta under innevarande år. Med hänsyn härtill anser jag att i avvaktn på att en helt ny livsmedelslagstiftning kommer till stånd ändring bör vidtas i nu gällande livsmedelsstadga för att stävja att vatten i otillbörlig mängd injiceras i oblandade köttvaror.

Vid valet av högsta tillåtna vattenhalt i de ifrågavarande varorna bör de synpunkter beaktas som veterinärstyrelsen m. fl. framfört. Jag förordar att ett tillägg görs till 66 § 2 mom. livsmedelsstadgan av innebörd att vattenhalten uttryckt i antal gram per 100 gram ask- och fettfri substans av den färdiga varan — dvs. vad som återstår av varan sedan mineralämnen och fett avlägsnats — inte får överstiga 76 för rökt saltat nötkött, rökt saltat hästkött, rökt saltat renkött, kokt saltat nötkött och kokt saltad skinka, 78 för kassler, rökt skinka och kokt saltad tunga samt 81 för saltad skinka. De sålunda förordade gränserna är desamma som livsmedelsstadgekommittén föreslår i sitt betänkande.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1970.

Hemställen

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till *kungörelse om ändring i livsmedelsstadgan (1951: 824)*. Jag hem-

ställer att Kungl. Maj:t genom proposition inhämtar riksdagens yttrande över förslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten